

**การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1**

คณิต กำลัทธิ *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ปีการศึกษา 2559 ใน 76 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 152 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ปีการศึกษา 2559 โดยเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 108 คน ในจำนวน 54 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ ลิเกรท (Likert) ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence: IOC) และผ่านการทดลอง (Try out) ผ่านการหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α รวมทั้งฉบับเท่ากับ .968 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบโดยใช้ t-test และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า

1.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม คิดเป็นร้อยละ 50 ประสิทธิภาพในการสอนของครูสูงสุดเป็นช่วงเวลา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่คือขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.6

2.สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเครื่องมือ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผู้เรียน

คำสำคัญ

โรงเรียนเรียนร่วม / โครงสร้างซีท(SEAT Framework) / การบริหารจัดการ

บทนำ

การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วม ในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 มีการขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริม มีครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน และรับผิดชอบในการดำเนินการสอนร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มีศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ บริบทของโรงเรียนมีความแตกต่างกันคือ โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูประจำชั้นต้องทำหน้าที่สอนเด็กทุกรายวิชา บางแห่งมีครูไม่ครบชั้น และครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วมมีความต้องการพิเศษหลากหลาย เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลออทิสติก เป็นต้น ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสนั้น มีครูครบชั้นแต่ขาดแคลนครูบางสาขาวิชา บางแห่งครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ถนัด ปัญหาของทุกโรงเรียนมีลักษณะคล้ายกันคือครูมีภาระงานมาก ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บางที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กระบวนการคัดแยกเด็กยังไม่ถูกต้องยังไม่ทั่วถึง (ณรงค์ อัมพรภาค, 2550 : 53-54) การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ (เบญจา ชลธารันนท์, 2546 : 5 - 6) เพื่อให้เกิดประโยชน์กับครูผู้สอนปกติและครูสอนวิชาการศึกษาพิเศษมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม เรียนรู้จากการท้าทายความสามารถของครูที่ไม่เคยสอนเด็กพิเศษมาก่อน มีโอกาสเรียนรู้ยอมรับและเข้าใจเด็กพิเศษ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เด็กปกติในชั้นยอมรับและเข้าใจเด็กพิการและภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ครูอย่างสมบูรณ์ ด้านโรงเรียนได้ทำหน้าที่บทบาทในการพัฒนาเด็กนักเรียนครบทุกด้านตามที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวเป็นนโยบายทางการศึกษาต้อง

บริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานและบริบทของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ปีการศึกษา 2559 ใน 76 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 152 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ปีการศึกษา 2559 โดยเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 108 คน ในจำนวน 54 โรงเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล

1.1 ตำแหน่ง ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม

1.2 ประสบการณ์ ได้แก่

- 1) 1-5 ปี
- 2) 6-10 ปี

3) 11-15 ปี

4) 15 ปีขึ้นไป

1.3 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1) ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

2) ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

3) ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีประสบการณ์แตกต่างกัน อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence : IOC) และผ่านการทดลอง (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดย รวม 0.968 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โรงเรียนในอำเภอ ศรีบุญเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม คิดเป็นร้อยละ 50 ประสบการณ์ในการสอนของครูสูงสุดเป็นช่วงเวลา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่คือขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 42.6

2. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเครื่องมือ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผู้เรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในแต่ละด้านมีดังนี้ คือ

1. ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 9. มีการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมที่สอดคล้องกับสภาพและความบกพร่องของนักเรียน รองลงมาคือ ข้อ 7. โรงเรียนจัดให้มีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 โรงเรียนมีระบบการรับ/การจัดเข้าชั้นเรียน/การส่งต่อ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. ด้านสภาพแวดล้อม ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 10 จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผนพับ วิดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม รองลงมาคือข้อ 6 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการเรียนร่วม กำหนดนโยบายรับผิชอบการจัดการเรียนร่วม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2. จัดห้องเรียนเรียนร่วมให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวน

3. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 10. มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม รองลงมาคือ ข้อ 9. โรงเรียนจัดส่งบุคลากร ไปประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ณ เขตพื้นที่การศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 สำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐาน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านเครื่องมือ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2. มีแผนปฏิบัติการ/โครงการของโรงเรียนในการบริหาร จัดการโรงเรียนจัดการเรียนร่วม และ ข้อ 3. มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รองลงมาคือข้อ 7. บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5. มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีสภาพการบริหารดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไป

หาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีมีการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมที่สอดคล้องกับสภาพและความบกพร่องของนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและ มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ส่งผลให้เด็กพิเศษได้รับการช่วยเหลือ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนพิการ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม มีความตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อม ให้กับนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา เฉพาะบุคคลให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปมากที่สุดเท่าที่จะทำได้นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนา ศักยภาพ โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเหล่านี้ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจา ชลธารนันท์ (2546 : 25) กล่าวถึงการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) การเตรียมความพร้อมเด็กพิเศษและเด็กทั่วไป เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุด และเร็วที่สุด และอารีย์ เพลินชัยวานิช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นภาคเหนือตอนล่าง ปี การศึกษา 2548 พบว่าด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการจัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผนพับ วีดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการเรียนร่วม กำหนดนโยบายรับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วมที่เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2541 : 39 - 41) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาที่ดีที่สุด คือ 4 M'S ที่ต้องใช้เทคนิคการจัดการอย่างมีแผนงาน มีบุคลากรจำนวนมากที่มีประสิทธิภาพมีงบประมาณการลงทุนสูง และมีวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการศึกษาเป็นเงินลงทุนสูงสุด สำหรับด้านวิชาการ อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น เพราะงานวิชาการมีความสำคัญเป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนจะต้อง สนับสนุนจัดการส่งเสริมการศึกษาและ โรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรครูได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนเด็กพิเศษสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 73) ที่ศึกษาพบว่าโรงเรียนไม่ปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้อง

ปรับเพราะเด็กที่เรียนร่วม เป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อกระบวนการ จัดสภาพแวดล้อมทำให้ขาดความสมบูรณ์ต่อเนื่องและเด็กที่เรียนร่วมไม่ได้รับการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อม อย่างพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนันทชัย อินทนาชัย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลกพบว่า ด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการสาเหตุเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณ ความไม่เข้าใจ ในการดัดแปลง อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และสภาพการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ

1.3 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนจัดส่งบุคลากร ไปประชุมสัมมนา เชิงปฏิบัติการเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ณ เขตพื้นที่การศึกษา นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการ วัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจา ชลธารันนัท (2548 : 82) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์จุด แข็งและจุดอ่อน ในการดำเนินงานของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า จุดอ่อนประการหนึ่งด้าน กิจกรรมการจัดเรียนการสอนคือ ในการกระบวนการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ยังไม่มีคุณภาพ เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยไม่มีคณะกรรมการ จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ของ นักเรียนแต่ละคน กระบวนการตรวจสอบไม่ครอบคลุม ทั้งวิธีการและเครื่องมือ แหล่งเรียนรู้ เป็นเพียงการ กรอกแบบฟอร์มโดยครูคนหนึ่งมากกว่าการทำตามกระบวนการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) และ ยังไม่ได้นำไปสู่การสอนเพื่อพัฒนานักเรียนพิการให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

1.4 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มากทุก ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีแผนปฏิบัติการ/โครงการของโรงเรียน ในการบริหารจัดการ โรงเรียนจัดการเรียนร่วม มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ และบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียน รวม ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 132) ได้สรุป ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมไว้ ดังนี้ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนขาด งบประมาณในการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิยา บุญเกียรติ (2538 : 166) ได้สรุปปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า โรงเรียน มีสื่อการเรียนการสอน น้อยมากไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกวิชาต้องนำสื่อของเด็กปกติมาใช้ งบประมาณ มีน้อยไม่เพียงพอ สื่อที่มีอยู่ไม่ เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ครู ไม่มีเวลาผลิตสื่อและขาดความรู้ ในการผลิตสื่อและใช้สื่อ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยเกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : 68) ได้สรุปปัญหาในการใช้สื่อการสอนไว้ว่า สื่อการเรียน

การสอนในโรงเรียนเรียนร่วมมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ และสื่อที่มีอยู่ล้าสมัย ครูผู้สอนขาดทักษะในการ ใช้สื่อ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริ หาร จัดการ โรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ที่จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าความคิดเห็น ต่อสภาพการ บริหารงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็น เพราะ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เห็นสภาพการบริหารจัดการและ อุปสรรค เป็นไปในทิศทางตรงข้ามกันและทั้งผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบต่างก็พยายามปฏิบัติตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียน ในสังกัด โดยกำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่คนพิการ ไว้ชัดเจน ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตาม นโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนต้องขอความร่วมมือประสานงานกับทุกฝ่าย โดยผู้บริหาร ครู ผู้รับผิดชอบผู้ปกครองและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแสวงหาแนวทางการพัฒนา และ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงด้วยดีนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ ของเด็กพิการให้ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหาร จัดการ โรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษา ถือว่าเป็นภาระที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการ กำกับ ควบคุม ดูแล แต่ได้รับงบประมาณในการสนับสนุนน้อยไม่พอเพียง ในการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการ และความไม่เข้าใจในการดัดแปลงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความคิดเห็น ต่อการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในระดับที่น้อยกว่าครูผู้สอน ซึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติงานสอน โดยตรงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ พุเกษม (2551 : 75 - 84) ที่ศึกษาปัญหา การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่าผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความคิดเห็นต่อของสภาพการ บริหารจัดการโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าสภาพการบริหารจัดการโรงเรียน เรียนร่วมที่ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์มากกว่ามีความเห็นว่าการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมมีระดับการ ปฏิบัติที่มากกว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเรียนร่วมที่มีประสบการณ์น้อยกว่าทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารและครูที่มี ประสบการณ์ จะมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบาย เกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ และมีการเตรียมพร้อมให้กับ นักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550 : 99 -100) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามีความ คิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานในระดับมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่ไม่มีประสบการณ์โดยในการ ปฏิบัติงานทั้งด้านการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

ได้รับหลักการและความรู้ในการดำเนินงานที่ชัดเจนและแตกต่างจากการบริหารและดำเนินงานในโรงเรียนปกติ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารวมขนาดของโรงเรียนพบว่า ขนาดของโรงเรียนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อภาระงานที่ได้รับมอบจึงมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันว่าสภาพการบริหารโรงเรียนเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ไม่ได้เพิ่มภาระงานที่หนักเกินไปอีกทั้งยังคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ควรกระทำจึงมีผลให้ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามสภาพการบริหารงานไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลวิจัยปรากฏดังนี้ สะท้อนให้เห็นโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จำนวนนักเรียนแตกต่างกันมีสภาพความพร้อม และปัจจัยต่างๆ ทั้งบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียน เรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT Framework) ด้านผู้เรียน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณ ในการบริหารจัดการน้อยไม่พอเพียงในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้ครบถ้วนมีจำนวนครูน้อย และครูไม่ครบชั้นครูคนหนึ่งต้องสอนนักเรียนหลายห้องไม่มีเวลาในการ เตรียมการสอน ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งแตกต่างกับ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านปัจจัยทุกๆด้าน รวมทั้งได้รับงบประมาณการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานใกล้เคียงที่เอื้อต่อจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี พนมวิจิตร (2546 : 86 - 87) ได้ศึกษาศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับ เด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน พบว่าในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากสิ่งที่ได้จากงานวิจัย

1.1 ด้านผู้เรียน ควรมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรต้องตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพิการ ได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไป แต่ต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียน

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสมและจัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอ และไม่มีเสียงรบกวนในขณะเรียน จัดให้มีอุปกรณ์พิเศษเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น และควรให้ผู้ปกครองของเด็กพิการและเด็กปกติอาสาเป็นวิทยากรหรือร่วมกิจกรรมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบควรทำการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความตั้งใจในการสอน มีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นตามศักยภาพของเด็ก

1.4 ด้านเครื่องมือ โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงาน ของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียน ร่วมกับเด็กปกติในด้านอื่นๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสม ในการจัดการเรียน การสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ ฟูเกษม. (2551). ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เกษม ทองสัมฤทธิ์. (2540). ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก งานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ณรงค์ อัมพรภาค. (2550). การศึกษาคุณภาพการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 และ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ฐานิยา บุญเกียรติ. (2538). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทนันชัย อินทนาชัย. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2541). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- เบญญา ชลธารนนท์. (2543). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์. (2550). สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2543). สรุปการอบรมครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กพิการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมศรี พนมวิจิตร. (2546). ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- อารีย์ เพลินชัยวานิช. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ของภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.